

CAMBRIDGE

Rüya şöyle geliyor: Yüzüm büyük, sıcak, gri bir kaya kitlesine dönük. Kayaların üstünde dev gibi, tabut şeklinde beton saçaklar var. Soluma baktığımda, kıpır kıpır parıldayan denizi görüyorum; ışık, her bir dalgayı teker teker aydınlatıyor. Deniz bomboş. Yazın ortasında-yız ama kimsecikler yok. Ne bir tekne var, ne bir rüzgâr sörfçüsü, ne de bir yamaç paraşütçüsü. Ne yüzen birileri, ne bir aile, ne de bir köpek. Plajdaki küçük kafeye asılmış renkli flamalar, rüzgâra kapılmış salınıyorlar. Dalgaların püskürttüğü zerrecikler, kafenin zemin tahlalarını taşıyan fiçılara kadar ulaşıyor. Ayağımın altında, deniz suyuna maruz kalmaktan solmuş ve kayganlaşmış zeminin pürüzsüz dokusunu hissediyorum. Ama kafede in cin top oynuyor. Masalar terk edilmiş. Bar da bomboş. Bardaklar kaldırılmış. İn cin top oynuyor. Güneşi sırtımda hissediyorum. Işıkla kamaşan gözlerimi kısıyorum.

Sonra yalnız olmadığımı fark ediyorum. İki kişiler. Bir adam, bir de oğlan çocuğu. Kıyıya, kayalıkların ara-

sındaki su birikintilerinin oraya çömelmişler. Gelgitle yükselen suyun geride bıraktığı bu havuzcuklar; saydam yengeçler, denizmarulları, istiridyeler, eski konserve kutuları ve ıslak kumla dolu. İkisi de hareketsiz. Müthiş bir konsantrasyonla su birikintisine bakıyorlar. Çocuğun elleri ılık, sıgı suyun içinde dolaşiyor. Belli ki, bir şey yakalamaya çalışıyor. Adam, elinde kımıldatmadan tuttuğu, külü uzamış sigarasıyla, tüm dikkatini oğlanın başarmasına odaklamış. Beni görmüyorlar. Ben de hareketsizim. Güneşi sırtımda hissediyorum. Denizin kokusunu alıyorum. Adamla oğlanın çevresinde, muhteşem beyazlıkta bir ışık patlıyor.

Sonra çocuk, aradığı şeyi buluyor ve su birikintisinden çıkarıyor –gördüğüm tek hareket bu. Bulduğu şeyi göremiyorum. Elinin kalktığını, perçemlerinin alnına düştüğünü ve muzaffer bir gülümsemeyle yüzünü adama döndüğünü görüyorum sadece. Bir de adamın sıcak bakışlarını, iki sevgilinin suç ortaklığını, yılların dostluğunu, bir yaşamı paylaşma kararlılığını, birlikte yapmış işleri; lokantalar ve benzeri mekânlardaki buluşmaları; hakkıyla başarılı bir ruhsal yakınlaşmayı; sevgi olduğunda birbirimize verebileceğimiz binlerce şeyin umudunu, aramızdaki dürüstlüğü ve güveni görüyorum. Kimin belleğine girdiğimi bilmiyorum. Kitapların hiçbirinde yazmıyor bu.

Çılgık atıyorum. Deli gibi, kendini kaybetmiş bir halde titriyorum. Rüyamda, onlara doğru uzanıyorum. Amacım, onların hayatını benimkinden ayıran uçurumu

aşıp, o ânı zamanda sabitlemek; değişimin yozlaştırıcı, yıpratıcı etkisini durdurmak; onları yoldaşlığın ve muhabbetin bilindik neşesine sonsuza dek hapsetmek. Aralarındaki o bakış, sıcak ve ıslak kayalarda sonsuza dek donmuş, parıldıyor. Engelleyemediğim şeyin dehşetiyle tükenmiş bir halde, terleyerek, ağlayarak uyanıyorum.

Bazen 1993 yazında olanları anlamakta güçlük çekiyorum. Elimde böyle kötü, tekrar tekrar gördüğüm rüyalarından başka bir şey yok.

Lisansımı Cambridge’de tamamladım. Fransız ve Alman dili ve edebiyatı okudum. Son yılımda ise çağdaş Fransız edebiyatı ve dilbilimi alanlarında uzmanlaştım. Ayrıca çağdaş Fransız tarihi konusunda bitirme tezi yazdım. Bunları size söylememin sebebi, tüm bu meseleye neden bu denli bulaştığımı açıklamak. Mesele dediğim, zaten benim ana ilgi alanım, deyim yerindeyse, entelektüel tutkumdu. Ama onu neden bu kadar kişiselleştirdiğimin bir açıklaması yok. Ya da... belki de vardır. Sonuçta okumayı sürdürüp doktora yapmaya karar vermem, yalnızca kendi yazdıklarım değil, o’nun yazdıklarına da kendimi ciddi bir şekilde adanmam demektir. Tez yazmak, yalnız ve saplantılı bir uğraştır. Hep kafanızın içinde yaşarsınız, başka bir yerde değil. Üniversite kütüphaneleri birtakım hayaletlerin, önsezilerin, saplantıların peşinde koşan insanlarla dolu tumarhaneler gibidir. Birlikte en çok zaman geçirdiğiniz insan, hakkında yazdığınız insandır. Bazıları ekoller, sanatçı grupları, tarihsel

akımlar veya politik eğilimler hakkında yazar. Benim dönemimde de böyle şeyler yazan doktora öğrencileri vardı. Ama genellikle, üzerine odaklandığımız tek bir şahıs öne çıkar. Benim durumumda bu, Paul Michel'di.

Biraz ipucu verilse, herkes Paul Michel adını hatırlar. 1968 ve 1983 yılları arasında beş romanı ve bir kısa öykü derlemesi yayımlandı. 1970 yılında İngilizce'ye *Escape* adıyla çevrilmiş ilk romanı *La Fuite*,¹ lisans öğrencisi olduğum yıllarda, Çağdaş Fransız Romanı dersinde okutulan temel metinlerdendi. *La Maison d'Été*² adlı romanıyla 1976'da Goncourt Ödülü'nü almıştı ki, tüm eleştirmenler bunun Paul Michel'in en mükemmel romanı olduğu konusunda hemfikirdir. Karşı çıktığımı söyleyemem. Teknik açıdan gerçekten öyledir. Aile, miras, geçmişin yükü gibi klasik temaları ele alır. Okuduğunuzda, ömrünü huzur ve tefekkür içerisinde geçirmiş yetmiş yaşında bir adam tarafından yazıldığını düşünebilirsiniz. Ama Paul Michel öyle biri değildi. Kendi kuşağının vahşi çocuğuydu o. Davranışlarıyla haber olurdu. 1968'de Sorbonne Üniversitesi'nde güvenlik güçlerine molotof kokteyli atmış, 1970'te terörizm şüphesiyle gözaltına alınmıştı. Élysée'nin³ konuya müdahalesiyle serbest bırakıldığı konuşulurdu. Onun *Doğrudan Eylem*⁴ isimli anarşist grubun üyesi olabileceğini söyleyenler de vardı. Ancak ben buna pek ihtimal vermiyorum. Kamuoyu önünde yaptığı politik açıklamalarda aşırı uca kaymış olsa bile. Nedense onunla, diğer yazarlardan farklı olarak stüdyolarda ya da apartman dairelerinde, kitapla do-

lu raflar ve Afrika büstlerinin önünde söyleşi yapılmazdı. Onun iç mekânlarda çekilmiş tek bir fotoğrafını bile hatırlamıyorum. O hep dışarıdaydı. Kafede, sokakta, arabalara yaslanırken; motosiklet üstünde, sürücünün arkasında otururken; çalılıklardan, fıstıkçamlarından ve beyaz kayalıklardan oluşan bir manzarayı izlerken... Yakışıklıdan da öte bir şeydi. Güzel bir adamdı o. Ve eşcinseldi.

Sanırım, bundan açıkça söz edecek kadar eşcinseldi. Verdiği bütün söyleşileri okuduktan sonra fark ettim ki, cinselliğini o dönemde karakteristik olan saldırgan bir ısrarla vurgulamıştı. Ama onunla ilişkilendirilen başka bir isim de yoktu. Bazı gey yazarlarda olduğu gibi ömür boyu birlikte yaşadığı bir partnerden söz edilmezdi mesela. O hep yalnızdı. Ailesi, geçmişi, bağlantıları yokmuş gibiydi. Soyu soppu olmayan, kendi kendisini yazmış biriydi sanki. Bazı eleştirmenler, bana kalırsa tepeden bakan bir bilmişlikle, eşcinselliğin onun kitaplarındaki birçok temadan sadece biri olduğuna, onun sadece gey bir yazar olarak görülmemesi gerektiğine dikkat çekerlerdi. Ama ben, onda eşcinselliğin merkezi önemde olduğunu düşünürdüm. Hâlâ da öyle düşünüyorum. Aile, toplum, heteroseksüel aşk, savaş, politika, arzu gibi konulardaki görüşleri hep bir yabancının; hayatına hiç yatırım yapmamış, dolayısıyla da kaybedecek hiçbir şeyi olmayan bir adamın bakışını yansıtırdu.

Paul Michel'in zihnimdeki imgesini oluşturmak için sahip olduğum bir ipucu daha vardı. Amerika'da çıkan